

Kraków, 20.05.2008r.

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO CHORWACJI

Autor
Paweł Bąk
TiR/Dz IV rok
Gr. HOT 2

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I

INFORMACJE OGÓLNE O CHORWACJI

1. Podstawowe dane o Chorwacji	3
2. Warunki naturalne	4
3. Ludność	5
4. Klimat	6
5. Atrakcje turystyczne.....	8
6. Gospodarka ze szczególnym uwzględnieniem turystyki	11
7. Dostępność komunikacyjna.....	13
8. Obiekty noclegowe.....	14

ROZDZIAŁ II

RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ

1. Liczba turystów przyjeżdżających do Chorwacji.....	17
2. Turyści odwiedzający Chorwację wg regionów pochodzenia	18
3. Najczęściej odwiedzane regiony Chorwacji.....	19
4. Zakwaterowanie gości zza granicy.....	20
5. Środki lokomocji podróżujących turystów.....	21
6. Długość pobytu.....	21
7. Dochody z turystyki przyjazdowej.....	22

ROZDZIAŁ III

RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ

1. Liczba wyjazdów Chorwatów	24
2. Państwa odwiedzane przez mieszkańców Chorwacji	24
3. Wydatki Chorwatów	25

ROZDZIAŁ IV

POLSKA A CHORWACJA	26
--------------------------	----

PODSUMOWANIE.....	28
-------------------	----

BIBLIOGRAFIA.....	29
-------------------	----

SPIS TABEL	30
------------------	----

SPIS WYKRESÓW	30
---------------------	----

SPIS ZDJĘĆ	30
------------------	----

SPIS MAP	30
----------------	----

ROZDZIAŁ I

INFORMACJE OGÓLNE O CHORWACJI

1. Podstawowe dane o Chorwacji.

. **Chorwacja (Republika Chorwacka)** – państwo w Europie Południowej, nad Morzem Adriatyckim, graniczy od południa z Bośnią i Hercegowiną i Czarnogórą, od wschodu z Serbią oraz Węgrami i Słowenią od północy. Od południowego zachodu posiada dostęp do Morza Adriatyckiego. Niepodległość odzyskała w 1991 roku, odłączając się od Jugosławii.

- Długość granic z sąsiadującymi państwami:
 - o Bośnia i Hercegowina – 932 km,
 - o Czarnogóra – 24 km,
 - o Serbia – 217 km,
 - o Słowenia – 670 km,
 - o Węgry – 329 km.

Mapa 1 Położenie Chorwacji na tle innych państw

Źródło: http://www.travelway.pl/przewodnik/Chorwacja/chorwacja_mapa.gif

Chorwacja leży na obszarze zlewisk Morza Czarnego i Adriatyku. Rzeki w Chorwacji środkowej i północnej są duże i należą do zlewiska Morza Czarnego (Sava, Drava, Dunaj). Rzeki, które mają ujście do Adriatyku, są krótkie i o dużych spadkach. W Chorwacji nie ma

wielu jezior i są one raczej nieduże. Największe - Vrana niedaleko Biogradu - liczy około 30 km².

Republika Chorwacka liczy 56 610 km² (łąd), czyli około sześć razy mniej niż Polska. Do Chorwacji należy 1185 wysp, z czego 66 jest zaludnionych. Długość linii brzegowej wynosi 5835 km, z czego aż 4058 km przypada na wyspy. Największą wyspą jest Krk (410 km²). Stolicą Chorwacji jest Zagrzeb, liczący około milion mieszkańców. Inne duże miasta Chorwacji to Rijeka, Split, Osijek, Varazdin, Pula, Karlovac, Zadar, Dubrovnik. Chorwacja jest podzielona na 20 Żupanji, 21 stanowi miasto Zagrzeb. (Źródło: <http://www.cro.pl>)

Tabela 1 i 2 Podstawowe dane na temat wielkości łąd, wybrzeża oraz wód.

Powierzchnia:	
Powierzchnia łąd	56 610 km ²
Terytorium morskie (wewn.)	33 200 km ²
Powierzchnia całkowita	89 810 km ²
Strefa wód terytorialnych	23 870 km ²
Razem strefa ekonomiczna	113 680 km ²

Wybrzeże:	
Długość wybrzeża	5 835 km
w tym:	
Długość wybrzeża (łąd)	1 777 km
Długość wybrzeża (wyspy)	4 058 km

(Źródło: <http://www.cro.pl>)

Chorwacja ogłosiła suwerenność 25 czerwca 1991 roku. Państwa Wspólnoty Europejskiej podjęły decyzję o uznaniu Republiki Chorwacji 15 stycznia 1992 roku, a Rząd Rzeczypospolitej Polskiej - 21 stycznia 1992 roku. Ambasada RP w Zagrzebiu działa od 9 kwietnia 1992 roku.

Źródło: http://www.wehzagreb.com.hr/pl/ch_okraju.aspx

2. Warunki naturalne

Ukształtowanie terenu jest zupełnie różne w części północnej i południowej Chorwacji. Północna Chorwacja, w której skład wchodzi krainy Sławonia i Barania, jest niziną (Nizina Panońska), z rzadkimi i niskimi (do 500 m n.p.m.) górami. Jest to obszar rolniczo - przemysłowy. Natomiast południowa część Chorwacji jest górzysta, począwszy od Istrii, przez Gorski Kotar i Velebit, na całej Dalmacji kończąc. Mimo to, w Chorwacji nie ma gór wyższych niż 2000 m n.p.m. Najwyższym szczytem jest Dinara (1831 m), leżąca na granicy z Bośnią i Hercegowiną niedaleko miasta Knin.

Morze Adriatyckie jest zazwyczaj bardzo spokojne. W lecie ciężko jest spotkać fale uniemożliwiające kąpiel. Zasolenie jest dość duże i wynosi ok. 3 ‰, stąd bardzo łatwo utrzymać się na

Fot. 1 Morze u wybrzeża Chorwacji

Fot. Amy Trustram Eve

Źródło: <http://www.cro.pl/morze.php>

powierzchni. Generalnie Chorwacja jest idealnym krajem dla lubiących pływać, woda jest ciepła (w sezonie ok. 23 - 29 stopni) i bardzo czysta. Niestety, trochę gorzej jest w przypadku osób pływających "tylko gdy mają grunt pod nogami", ponieważ szybko robi się głęboko, a w miejscach gdzie zejście jest łagodne jest zazwyczaj dość dużo ludzi. **Woda** jest bardzo przejrzysta i dno można zobaczyć nawet na głębokości kilkunastu metrów. Na dnie są głównie kamienie i piasek (dalej od brzegu), często porośnięty roślinami. Gdy świeci słońce, morze ma kolor turkusowy przy brzegu i granatowy dalej od niego.

Plaże są kamieniste (skaliste), jedynie w małych zatokach znajdują się drobne kamienie, żwir lub piasek. Przy niektórych hotelach istnieją też plaże piaszczyste usypane przez człowieka. W Chorwacji nie ma plaż prywatnych, całe wybrzeże (z bardzo nielicznymi wyjątkami) jest dostępne dla wszystkich.

Wyspy. Do Chorwacji należy aż 1185 wysp, z czego 66 jest zaludnionych. Długość linii brzegowej wynosi 5835 km, z czego aż 4058 km przypada na wyspy.

Tabela 3 Główne wyspy Chorwacji.

MAJOR CROATIAN ISLANDS			
	AREA SQ km	COASTLINE LENGTH km	HIGHEST ALTITUDE m
Krk	405,8	189,3	568
Cres	405,8	247,7	639
Brač	394,6	175,1	780
Hvar	299,7	254,2	628
Paq	284,6	269,2	349
Korčula	276,0	181,7	569
Dugi otok	114,4	170,7	337
Mljet	100,4	131,3	513
Vis	90,3	76,6	587
Rab	90,8	103,2	410
Lošinj	74,7	112,2	589

Źródło: <http://www.dzs.hr>

3. Ludność

Chorwacja liczy 4 760 000 obywateli (84,6 osoby na km²), z czego 77,9 % stanowią Chorwaci. Najpopularniejszą religią jest rzymsko - katolicka. Najliczniejszą mniejszością narodową są Serbowie (ok. 12 %, najczęściej prawosławni). Inne mniejszości to Węgrzy, Włosi, Bośniacy, Albańczycy, Macedończycy i Czesi. Chorwaci uważają mniejszości albańską, macedońską i bośniacką za nieco "gorsze". Albańczycy najczęściej zajmują się prowadzeniem cukierni (*Slasticarni*) lub robotami budowlanymi. (Źródło: <http://www.cro.pl>)

Językiem urzędowym państwa jest język chorwacki, jednak w gminach (općina) zamieszkanymi co najmniej w 1/3 przez mniejszości, językami urzędowymi są również języki tych mniejszości. Obecnie status taki mają język serbski w 21 gminach, język węgierski w dwóch gminach, język włoski w dwóch gminach, język czeski w jednej gminie i język słowacki w jednej gminie. (Źródło: www.wikipedia.pl)

Tabela 4 Struktura ludności wg wieku i płci

Liczba ludności	4 493 312
Ludność według wieku	
0 – 14 lat	16% mężczyzn: 368 639 kobiet: 349 703
15 – 64 lat	67,1% mężczyzn: 1 499 354 kobiet: 1 515 932
ponad 64 lata	16,9% mężczyzn: 292 526 kobiet: 467 158

Źródło: www.wikipedia.pl

4. Klimat

W Chorwacji panuje klimat umiarkowany. W części kontynentalnej kraju jest podobny do klimatu Polski, temperatura jest przeciętnie wyższa o kilka stopni niż u nas. W rejonie Gorskiego Kotaru panuje klimat górski, charakteryzujący się większymi opadami (w zimie jest bardzo dużo śniegu).

Wybrzeże w sezonie

Zupełnie inaczej jest na wybrzeżu. Panuje tam klimat śródziemnomorski, a więc ciepły, ale i łagodny. W lecie średnia temperatura maksymalna wynosi ok. 30 stopni, minimalna ok. 20. W zimie temperatura rzadko spada poniżej 0, śniegu właściwie nie ma. Pogoda w lecie potrafi się zmieniać błyskawicznie, opady są zazwyczaj krótkie i obfite. Czasami burza potrafi uderzyć niespodziewanie i dokonać sporych zniszczeń np. powyrywać drzewa, by godzinę później znów zaświeciło słońce. W okresie od maja do października długotrwałe załamania pogody właściwie się nie zdarzają. Dużą zaletą jest także to, że nie ma bardzo dużej różnicy temperatury między dniem a nocą. (Źródło: <http://www.cro.pl>)

Roczna suma opadów atmosferycznych waha się w granicach:

- 700-1300 mm na wybrzeżu, głównie zimą
- 1000-1500 mm w głębi kraju
- 3000 mm - tereny górskie - Biokovo, Velebit

Źródło: <http://www.odyssei.com/pl/weather/chorwacja.php>

Cechą charakterystyczną chorwackiego wybrzeża jest stosunkowo częste występowanie silnych wiatrów. Wiatr od strony lądu - bora (*bura*) jest wiatrem typu fenowego (jak halny), a więc spływającym z gór suchym i chłodnym jak na wybrzeże śródziemnomorskie (ciepłym jak na góry) powietrzem. Gdy wieje bora, powietrze jest rześkie, niebo czyste, a pogoda bezdeszczowa. Kiedy wieje drugi często spotykany rodzaj wiatru, *yugo* (południowy), powietrze jest bardzo wilgotne i gorące.

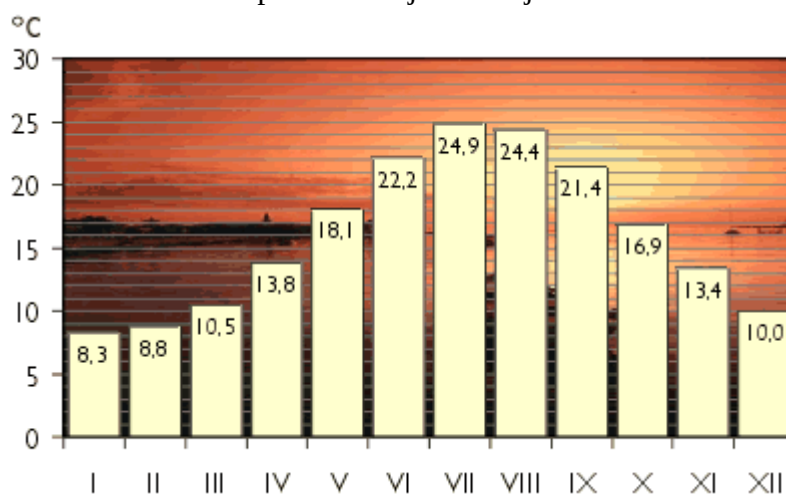
Przy omawianiu klimatu rysuje się lekka przewaga (niektórych) wysp - chmury raczej je omijają. Klimat na całym wybrzeżu jest podobny i między południem a północą nie ma bardzo dużej różnicy temperatury czy ilości opadów. Oczywiście - Dalmacja jest bardziej wysunięta na południe, tym samym jest tam nieco cieplej. Upały najbardziej dają się we znaki w czerwcu i lipcu. (Źródło: <http://www.cro.pl>.)

Tabela 5 Wielkości poszczególnych zjawisk meteorologicznych w wybranych regionach

VALUES OF THE MAIN METEOROLOGICAL PHENOMENA IN 2004 ¹⁾					
CITY	Average annual values		Annual values		
	Air temperature °C	Air pressure, hPa	Precipitation, mm	Clear days	Cloudy days
Dubrovnik	16,9	1008,7	1317,1	132	72
Hvar	16,9	1012,3	801,6	102	80
Makarska	17,2	1008,7	1224,5	121	79
Mali Lošinj	15,6	1009,3	1071,8	56	69
Pula	14,6	-	882,1	55	113
Rijeka	14,3	1001,2	1577,1	58	124
Split	16,5	999,9	990,8	90	90
Šibenik	15,5	1006,1	946,7	104	74
Zadar	15,4	1014,7	800,4	85	68

Źródło: <http://www.dzs.hr>

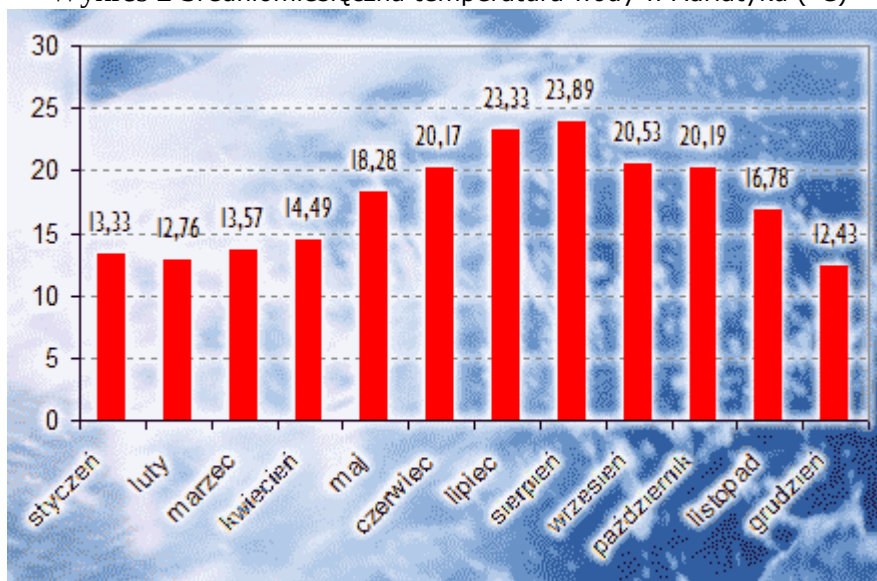
Wykres 1 Średnie miesięczne temperatury dobowe powietrza w jednej z miejscowości w południowej Dalmacji:

Źródło: <http://www.cro.pl>

Jak widać, lato jest na wybrzeżu upalne. Cztery miesiące, w których średnia temperatura dobowa przekracza 20 stopni, stanowi trzon sezonu turystycznego. Natomiast miesiące takie jak maj czy październik dobre są dla osób źle znoszących ciepło, choć i w maju nieraz słońce nieźle przygrzewa. Wiele osób uważa przełom lata i jesieni (wrzesień i początek października) za najpiękniejszy okres na chorwackim wybrzeżu. Słońce nie jest już dokuczliwe, a ciągle jest ciepło, ciepła jest także jeszcze woda w morzu. No i najczęściej pozostaje świadomość, że w Polsce zwykle jest w tym okresie już o wiele gorsza pogoda. Źródło: <http://www.cro.pl>.

Wykres 2 Średniomiesięczna temperatura wody w Adriatyku (°C)

Źródło: <http://www.cro.pl/morze.php>

5. Atrakcje turystyczne

W Chorwacji znajdują się następujące obiekty wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO:

- Bazylika Eufrazyjska w Poreču,
- Pałac Dioklecjana w Splicie,
- stare miasto w Trogirze,
- Katedra w Šibeniku,
- stare miasto w Dubrowniku,
- Park Narodowy Jeziora Plitwickie (NP Plitvička Jezera).

W Chorwacji swój wpływ zaznaczają kultury zachodnioeuropejska, śródziemnomorska oraz słowiańska. Niewątpliwie piętno na zwyczajach panujących w tym kraju odcisnęły lata podporządkowania europejskim mocarstwom. Północna część Chorwacji jest bardzo zbliżona pod względem kulturowym do Polski. W części nadmorskiej swe wyraźne wpływy wywiera kultura śródziemnomorska. Tradycyjnie więc po południu przychodzi czas na sjęstę, a życie zaczyna się wieczorem.

Źródło: www.wikipedia.pl

Fot. 2 Pałac Dioklecjana w Splicie

Źródło: www.upload.wikimedia.org

Parki Narodowe, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody.

Chorwacja oprócz walorów kulturowych posiada również wiele ciekawych walorów przyrodniczych. Na jej obszarze znajduje się osiem parków narodowych. Ze wszystkich 8 parków narodowych aż 7 jest zlokalizowanych nad samym morzem lub w jego pobliżu, zaś ósmy park - Park Narodowy Jezior Plitwickich - jest oddalony od wybrzeża o niecałe 200 km. Jest on najbardziej znany spośród wszystkich parków narodowych. Tworzy go 16 jezior, powiązanych ze sobą wodospadami, otoczonych bujnym lasem.

W Chorwacji dotychczas utworzono 10 parków krajobrazowych, z których 5 znajduje się na wybrzeżu oraz prawie sto rezerwatów przyrody różnego rodzaju. (Źródło: www.wikipedia.pl)

Fot. 3 Park Narodowy Jeziora Plitwickie

Źródło: www.evah-podroze.blog.onet.pl

Tabela 6 Parki Narodowe na obszarze Chorwacji.

NATIONAL PARKS		
	AREA IN HECTARES	ALTITUDE m
Brijuni	2.700	0 - 55
Krka	14.200	0 - 253
Kornati	30.200	0 - 236
Mljet	3.100	0 - 391
Paklenica	6.617	50 - 1.571
Plitvice lakes	19.479	380 - 1.280
Risnjak	3.014	680 - 1.528
Northern Velebit	10.900	518 - 1.676

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Sprzęt pływający

Na bardziej uczęszczanych plażach, w pobliżu hoteli, kempingów lub innych ośrodków turystycznych, działają wypożyczalnie sprzętu pływającego. Dostępne są pojazdy poruszane siłą mięśni - rowery wodne, kajaki (morze jest zwykle tak spokojne, że można pływać kajakiem bez problemów), łódki itp. Można także wypożyczyć skuter wodny (ceny nie są zbyt zachęcające: do 150 kun / ok. 75 zł za 15 minut "jazdy"). Oferowane są też przejażdżki na ciągniętych przez skutery wodne różnego rodzaju pontonach lub spadochronach. Gdziekolwiek oferowane są też do wypożyczenia łódki lub pontony z silnikiem.

Źródło: <http://www.cro.pl>

Windsurfing – Niemal we wszystkich miejscowościach nadmorskich można wypożyczać deski z żaglami i zapisać się na kurs windsurfingu. Doskonałym miejscem w Chorwacji jest Bol na wyspie Brač. Najlepszy czas do pływania na desce to koniec maja i początek czerwca oraz koniec lipca i początek sierpnia.

Żeglarstwo – Chorwackie wybrzeże zapewnia doskonałe warunki do żeglugi, ma wiele naturalnych portów i przystani, z związku z tym jest to prawdziwy raj dla amatorów tego sportu. Doświadczeni żeglarze mogą popłynąć w rejs wynajętym jachtem lub katamaranem. W Chorwacji działa około 80 oficjalnie zarejestrowanych stowarzyszeń, prowadzących usługi czarterowe, dysponującymi ponad 1400 jednostkami pływającymi, które przeznaczone są do wynajęcia. Adriatic Croatia International Club, znany jako ACI, jest głównym stowarzyszeniem turystyki morskiej, ma 21 przystani na odcinku wybrzeża między Umagiem na północy a Dubrownikiem na południu. Przystanie te są dobrze wyposażone w nowoczesny sprzęt, można tu uzyskać pomoc techniczną, na miejscu są restauracje, kawiarnie, sklepy i pralnie.

Fot. 4 Żeglarstwo w Chorwacji

Źródło: www.nautica.pl

Nurkowanie – Chociaż Adriatyk nie może konkurować z tak egzotycznymi miejscami, jak Morze Czerwone czy Malediwy, coraz więcej amatorów podziwiania podwodnego świata decyduje się na przyjazd właśnie do Chorwacji. Nurkować można w wielu miejscach, zakaz dotyczy jedynie rezerwatów przyrody i terenów wojskowych.

Łowienie ryb – Morze Adriatyckie jest jednym z najbogatszych w ryby europejskich mórz i przyciąga wielu wędkarzy.

Wędrówki po górach – Atrakcyjne wybrzeże Chorwacji sławne jest na całym świecie, natomiast nie wszyscy wiedzą, że w głębi lądu jest kilka ciekawych szczytów górskich, na które można się wspinać. To właśnie w Chorwacji w 1874 r. powstało pierwsze na świecie stowarzyszenie wysokogórskie. W całym kraju jest wiele rejonów górskich. Masyw Welebit jest pasmem górskim ciągnącym się na przestrzeni 150 km na wschód od środkowej części wybrzeża. Inne tereny dobre do wspinaczki to łańcuch Cicarija długości 40 km, zamykający od strony lądu półwysep Istria i góra Ucka, niedaleko od wschodniego wybrzeża Istrii, mająca ponad 1400 m wysokości. Jest jeszcze Gorski Kotor, który zajmuje obszar 35 km między północnym wybrzeżem a początkiem Niziny Panońskiej (Karlovac), stanowiący prawdopodobnie najlepszy teren do górskich wędrówek, zwłaszcza w okolicach Parku Narodowego Risnjak.

Wspinaczka – Miłośnicy tego sportu znajdą wiele skał w różnych częściach kraju idealnie nadających się do wspinania. Park Narodowy Paklenica ma ponad 400 szlaków, odpowiednich dla każdego poziomu umiejętności. W okolicach Baski, na wyspie Krk i w Breli na wybrzeżu dalmatyńskim, w pobliżu Makarskiej, w ciepły dzień można połączyć górska wspinaczkę z kąpielą w morzu.

Źródło: <http://www.traveligo.pl/x.php/1,125/Aktywny-wypoczynek.html>

Tabela 7 Liczba turystów odwiedzających główne atrakcje turystyczne Chorwacji.

	2004	2005	INDEKS 2005/2004
Museum and Galleries	2.261.222	2.274.700	100,60
Pilgrim places	730.422	710.000	97,20
castles	70.427	74.202	105,36
Parks of nature	364.704	323.534	88,71
Memorial areas	2.219	2.129	95,94
Sports events	71.995	89.105	123,77
Other events	176.100	259.986	147,64
Old cities	722.920	886.185	122,58
Fairs	720.460	620.049	86,06
Carnivals	54.880	10.000	18,22
National parks	1.775.907	1.986.708	111,87
Aquariums	134.025	155.834	116,27
Casinos	271.151	390.688	144,09
Festivals	154.783	188.366	121,70
Archaeological sites	4.839	9.755	201,59
Forest parks	10.009	17.035	170,20
Protected landscapes	15.630	16.800	107,49
Monasteries	4.817	3.764	78,14
Zoological gardens	387.315	401.632	103,70
Cultural monuments	394.781	710.677	180,02
Arboretums	31.423	30.424	96,82
Famous people's birth houses	3.586	6.461	180,17
Other natural monuments	20.873	22.272	106,70
Special reserves	65.875	89.061	135,20
Fish-ponds	236	214	90,68
Other	95.265	92.120	96,70
TOTAL	8.545.864	9.371.701	109,66

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Najchętniej turyści odwiedzają takie miejsca jak muzea, galerie, parki narodowe oraz stare, zabytkowe miasta.

6. Gospodarka ze szczególnym uwzględnieniem turystyki

Gospodarka Chorwacji bazuje przede wszystkim na usługach oraz w mniejszym stopniu na przemyśle lekkim. W okresie letnim również turystyka staje się znaczącym źródłem przychodów państwa. Szacowany dochód PKB na jednego mieszkańca z zachowaniem parytetu siły nabywczej w 2006 roku wyniósł 13 400 \$, co stanowiło ok. 50% średniego dochodu w Unii Europejskiej, w tym samym roku.

Rolnictwo chorwackie jest stosunkowo dobrze rozwinięte, znajduje w nim zatrudnienie 2,7% ludności zawodowo czynnej, wytwarzając aż 8,2% krajowego PKB. Prawie 57% terytorium Chorwacji zajmują grunty orne, łąki i pastwiska. Daje to przeciętny wskaźnik 0,67 ha użytków rolnych na 1 mieszkańca.

Przemysł - główną rolę w gospodarce Chorwacji odgrywa przemysł przetwórczy o zróżnicowanej strukturze gałęziowej, do najważniejszych gałęzi należą: hutnictwo żelaza i aluminium, przemysł stoczniowy, (skupiony w dużych portach morskich jak Rijeka, Split i Pula), oraz chemiczny i petrochemiczny (włókna sztuczne, farmaceutyki, nawozy sztuczne, środki czystości i kosmetyki). Duże znaczenie ma także przemysł maszynowy, elektrotechniczny, cementowy. Ponadto przemysł włókienniczy (tekstylny i odzieżowy), skórzaný i obuwniczy, przemysł spożywczy, głównie winiarski, mięsny oraz przetwórstwa owocowo-warzywnego.

Turystyka. Do 1990 roku, kiedy to rozpadła się Jugosławia, ten dział gospodarki przynosił największą część dewizowych dochodów państwa. Turystyka skupiała się głównie na wybrzeżu dalmatyńskim i w Istrii, znajdowały się tam liczne uzdrowiska i kąpieliska morskie. Wewnątrz kraju ruch turystyczny był relatywnie niewielki. Konflikty zbrojne związane z rozpadem Jugosławii znacznie ograniczyły ruch turystyczny. Wojna domowa zdewastowała dużą część infrastruktury turystycznej, także zabytkowe miasta jak Pula, Split czy Dubrownik, pełne atrakcji turystycznych, uległy poważnym zniszczeniom. Od 1997 roku przemysł turystyczny jest powoli odbudowywany, a sama Chorwacja staje się coraz bardziej popularnym celem przyjazdów wśród turystów. Obecnie turystyka jest znów ważnym i dochodowym działem gospodarki.

Jedną z najdynamiczniej rozwijających się gałęzi turystyki jest turystyka aktywna.

Wykorzystując swoje położenie geograficzne oraz niezwykle zróżnicowaną linię brzegową, Chorwacja stała się liderem wśród krajów śródziemnomorskich w dziedzinie żeglarsstwa.

Według ostrożnych szacunków dochody z usług żeglarskich stanowią nawet do 40% dochodów państwa z turystyki. Wykorzystując ten fakt Chorwacja jest liderem wśród krajów europejskich pod względem liczby przystani jachtowych – *marin*. Największe, a zarazem najpopularniejsze mariny w Chorwacji to Split, Zadar, Dubrovnik, Źródło: www.wikipedia.pl

Dla wielu mieszkańców wybrzeża turystyka stanowi jedyne źródło dochodu; władze i samorządy chorwackie przykładają ogromną wagę do tej dziedziny gospodarki. Turysta nieraz traktowany jest ulgowo, choć nie należy przekraczać granic przyzwoitości - Chorwacja jest krajem niemalże policyjnym i trzeba mieć to na uwadze. Źródło: <http://www.cro.pl>

Tabela 8 Liczba przedsiębiorstw oraz osób zatrudnionych w przemyśle turystycznym

	BUSINESS UNITS ¹⁾	INDEX 2005/04	PERSONS IN EMPLOYMENT ¹⁾	INDEX 2005/04	TURNOVER IN -000 KN	INDEX 2005/04
Hotels, villas and apartment hotels	477	106,2	19.496	103,5	4.891.071	113,3
Tourist settlements ²⁾	66	93,0	3.781	102,4	830.330	108,5
Apartment resorts ³⁾	48	137,1	234	92,5	77.641	96,9
Motels	22	71,0	290	74,2	45.065	84,2
Pensions	58	118,4	305	101,7	34.666	93,3
Guest house	4	-	55	-	6.566	-
Camping sites	163	97,6	2.255	97,3	872.719	103,5
Overnight accommodations	35	100,0	246	107,9	31.939	105,7
Spas	8	114,3	451	121,2	61.175	157,0
Youth hotels and hostels	25	96,2	275	107,8	46.319	113,5
Inns	385	103,8	1.836	101,3	211.800	103,5
facilitis ⁴⁾	470	87,4	3.199	94,3	416.880	97,5
Restaurants	1.512	101,3	9.604	105,6	1.358.929	112,4
Pizzerias	513	109,9	2.563	109,4	302.383	111,6
Bistros	926	90,8	2.965	92,0	356.249	102,8
Pastry shops	365	98,1	1.165	110,3	88.313	105,8
Fast food	512	88,7	1.536	87,9	270.075	102,2
Cafes	6.984	95,3	16.973	96,0	1.897.028	99,7
Beer halls	61	46,2	270	70,7	34.980	86,8
Buffets	1.034	95,7	2.759	105,6	280.517	95,9
Canteens	181	88,7	1.308	80,0	224.219	86,0
Catering	59	115,7	416	158,2	76.712	125,6
Other ⁵⁾	1.741	93,5	5.306	86,5	611.128	97,4
Main offices	-	-	5.340	97,9	-	-
TOTAL	15.649	95,60	82.628	98,95	13.026.704	106,80

1) Situation as on 31 August

2) Hotel resorts, hotel and apartment resorts and tourist resorts

3) Tourist apartments and apartments

4) Suite, Studio type suites, summer houses, rooms to let, vacation facilities, mountain lodges, hunting lodges, temporary accommodation capacities, vessel cabins, sleeping cars and couchettes, rural households and uncategorised facilities

Źródło: <http://www.dzs.hr>

7. Dostępność komunikacyjna.

Transport, komunikacja.

Samochód. Zdecydowanie najwygodniejszym środkiem lokomocji w Chorwacji mimo wszystko jest samochód. Chorwackie drogi są lepsze niż polskie, jednak często wąskie i kręte (nawet główne). Uważać należy zwłaszcza na mokrej nawierzchni, gdyż wtedy asfalt chorwacki staje się bardzo śliski. Oznakowanie dróg jest nienajgorsze, choć nieco chaotyczne. Zarówno jeśli chodzi o nazwy znaczone na drogowskazach miejscowości, jak i wygląd tablic, trudno jest mówić o konsekwencji, to jednak z małymi wyjątkami łatwo odnaleźć właściwy kierunek.

W Chorwacji istnieje kilkaset kilometrów autostrad, które budowane są w iście ekspresowym tempie. Obecnie autostradami (z małymi przerwami) połączone są największe miasta chorwackie. Autostrady generalnie są dobrej jakości, a ograniczenia prędkości na nich nagminnie łamane. (Źródło: <http://www.cro.pl>)

Łączna długość dróg lądowych wynosi 28,4 tys. km, w tym 776 km autostrad i 154 km dróg szybkiego ruchu, a ponad 2 tys. km to drogi kategorii "E". W latach 2005-2008 planowane jest zbudowanie dalszych 450 km autostrad. Chorwacja posiada 109 przejść granicznych. Autostrady prowadzą do dwóch przejść na granicy ze Słowenią (Macelj i Bregana) oraz do przejścia Goričan na granicy z Węgrami. (Źródło: www.wehzagreb.com.hr)

Autobus. Chorwacja ma doskonałe połączenia autokarowe ze Szwajcarią, Francją, Niemcami i Słowacją, z Polski wyjazd do tego kraju poza miesiącami letnimi jest prawie niemożliwy (nie ma stałych połączeń autobusowych między Polską a Chorwacją). W miesiącach letnich masowo wyjeżdżający do Chorwacji Polacy często korzystają z licznych autokarów wyruszających ze wszystkich dużych miast Polski. Przejazdy te wykupić można tylko w sezonie letnim w biurach podróży obsługujących te trasy i oferujących tam wczasy. Jeżeli pozostaną w autokarach wolne miejsca, można wykupić bilet na sam przejazd. W lecie organizuje się też przejazdy liniowe. Biuro przewozowe Pinior uruchomiło międzynarodową linię komunikacyjną Polska – Chorwacja, której autokary, wyjeżdżające raz w tygodniu, docierają do miast Zadar, Sukošan, Szybenik i Split. W samej Chorwacji dosyć często między większymi miastami i wewnątrz regionów kursują autobusy lokalne (linia Intercity, Zagrzeb, Rijeka, Rovinj, Poreč, Pula, Cres, Krk, Crikvenica, Zadar, Biograd, Vodice, Szybenik, Trogir, Split, Makarska, Metković, Ploče, Korčula, Dubrovnik). Nie ma więc problemów z podróżowaniem w ten sposób. Największy chorwacki przewoźnik to firma Autotrans. (Źródło: <http://studentnews.pl>)

Samolot. Chorwackie linie lotnicze Croatia Airlines oraz zagraniczni przewoźnicy (Alitalia, Austrian Airlines, Air France, British Airlines, Czech Airlines, LOT, Lufthansa i Turkish Airlines) zapewniają regularne lotnicze połączenia z Zagrzebia do większości stolic europejskich. Ponadto Malev, Slovak Airlines oraz linie rosyjskie organizują dużą liczbę lotów czarterowych do Dubrownika, Splitu i Puli. Na terenie Chorwacji znajduje się dziesięć lotnisk. Cztery lotniska: Zagrzeb, Dubrownik, Split i Pula obsługują ruch międzynarodowym, a siedem lotnisk (Zagrzeb, Split, Dubrownik, Pula, Zadar, Rijeka i Osijek) może przyjmować samoloty duże i średnie. Chorwackie linie lotnicze obsługują również połączenia krajowe z Zagrzebia do Splitu, Zadaru, Puli, Dubrownika, Rijeki i Osijeka oraz połączenie Osijek - Dubrownik. (Źródło: www.wehzagreb.com.hr/pl/ch_okraju.aspx). W okresie letnim Polskie Linie Lotnicze LOT, organizują przeloty do Zagrzebia. Oprócz samolotów rejsowych latem do

Chorwacji latają także samoloty czarterowe (m.in. do Splitu) organizowane przez biura Scan Holiday i Neckerman. (Źródło: <http://studentnews.pl>)

Pociąg. Chorwacja ma bezpośrednie połączenia kolejowe ze Słowenią, Bośnią i Hercegowiną, Węgrami, Włochami, Austrią, Szwajcarią, Niemcami, Serbią i Czarnogórą. Prawie ze wszystkimi pozostałymi krajami europejskimi istnieją połączenia z przesiadką. Większe miasta w Chorwacji, z wyjątkiem Dubrownika, połączone są siecią kolejową (Zagrzeb, Pula, Rijeka, Zadar, Split, Szybenik, Knin, Metković, Ploče). Ostatnią stacją w Dalmacji jest Split. Zaletą tej formy transportu jest niższa cena biletu na przejazd pociągiem osobowym od autobusu czy nawet samochodu oraz brak stresów związanych z oglądaniem przepaści, ale niestety podróż trwa znacznie dłużej (tor jest pojedynczy, są duże spadki przez co pociąg porusza się wolniej) (Źródło: <http://studentnews.pl>)

Prom. Między lądem a wyspami kursują promy. Promy kursują na wyspy Cres, Lošinj, Pag, Rab, Ugljan, Pašman, Dugi Otok, Iž, Solta, Brač, Hvar, Vis, Pelješac, Korčula, Lastovo i Mljet. Czasem kursy mogą być odwołane nawet przez parę dni (choć w lecie nawet parogodzinna przerwa to prawdziwa rzadkość) ze względu na złe warunki pogodowe. W sezonie na niektórych liniach utrzymywane są połączenia przez całą dobę, a oprócz kursów wynikających z rozkładu pojawiają się dodatkowe. Czasem jednak, mimo usilnych starań przewoźników, na przeprawę trzeba czekać nawet kilka godzin. Osobnym tematem są duże promy kursujące wzdłuż wybrzeża. Stanowią one ciekawą alternatywę dla poruszania się samochodem, zwłaszcza gdy jazdę traktujemy wyłącznie jako konieczność. Promy kursują na linii: Rijeka - Zadar - Split - Hvar - Korčula - Mljet - Dubrovnik. (Źródło: <http://www.cro.pl>)

8. Obiekty noclegowe

Hotele stanowią niewątpliwie najdroższą formę zakwaterowania, jednak zwalniają z wszelkich obowiązków. Śniadanie najczęściej jest wliczone w cenę pokoju, zresztą i tak nie byłoby go gdzie przyrządzić. To właśnie konieczność żywienia się w restauracjach stanowi główny koszt pobytu w hotelu. Ceny są zróżnicowane w zależności od standardu; w średniej klasy hotelu od ok. 20 - 25 € za osobę w sezonie. Hotele w Chorwacji to najczęściej obiekty zbudowane w latach 60., 70. i 80. Są to "kobyły" - wielkie budynki z setkami pokoi i wielkimi restauracjami. Najczęściej dysponują dwoma lub trzema gwiazdkami, czyli oferują przyzwoity standard. Trzygwiazdkowe zwykle posiadają basen, często z morską wodą.

Fot. 5 Hotel Sunce****

Źródło: www.sobolewscy.pl

Pokoje prywatne - najczęściej nieco tańsze od hotelowych i oferujące więcej spokoju. Pokoje prywatne nie są w Chorwacji tak popularne jak na przykład apartamenty. Właściciele domów na wybrzeżu chętniej budują mieszkania wakacyjne niż pojedyncze pokoje.

Przyczyny tego stanu są różne; główną jest jednak problem dostępności posiłków. Możliwości jego przyrządzenia w pokoju są praktycznie żadne, a restauracji "na miejscu", jak w hotelu, najczęściej nie ma. Większość osób decydujących się na wynajęcie tylko pokoju decyduje się więc na hotel. Problemem dla gości może być brak łazienki w każdym pokoju, co znacznie obniża komfort pobytu, a często nie znajduje odbicia w cenie.

Apartamenty - wbrew nazwie nie są to luksusowe apartamenty hotelowe, lecz tzw. *Ferienwohnungen*, czyli mieszkania wakacyjne. Ich ceny są niższe od hotelowych, a kuchnia umożliwia samodzielne przygotowanie posiłku. Apartamenty składają się z pokoju (lub dwóch), kuchni i oczywiście łazienki. Orientacyjny koszt apartamentu dla 4 osób w sierpniu (sezon najdroższy) to 65 € za dobę.

Kempingi - ich ceny i standard są bardzo zróżnicowane. Płaci się od osoby, więc dla kilku osób (po zsumowaniu wszystkich kosztów - np. wynajęcia przyczepy), może się to okazać nawet droższe od wynajęcia apartamentu. Koszt miejsca na dobrej klasy kempingu wynosi w sezonie około 10 DEM za osobę. Dodatkowo doliczyć trzeba inne świadczenia (prąd, lodówka itp.). (Źródło: <http://www.cro.pl/hotele.php>)

Tabela 9 Liczba poszczególnych obiektów noclegowych w Chorwacji (2007)

	NUMBER OF FACILITIES		INDEX 2007/2006	NUMBER OF BEDS		INDEX 2007/2006
	2006	2007		2006	2007	
Five-star hotels	14	15	107,1	5.096	5.568	109,26
Four-star hotels	71	94	132,4	15.563	19.902	127,88
Three-star hotels	289	302	104,5	66.678	65.640	98,44
Two-star hotels	141	137	97,2	23.158	22.458	96,98
One-star hotels	6	3	50,0	1.245	464	37,27
Hotels total	521	551	105,8	111.740	114.032	102,05
Four-star all-suite hotels	2	4	200,0	291	379	130,24
Three-star all-suite hotels	10	10	100,0	1.354	1.159	85,60
Two-star all-suite hotels	2	2	100,0	52	61	117,31
All-suite hotels total	14	16	114,3	1.697	1.599	94,23
Four-star tourist resorts	3	4	133,3	1.508	2.985	197,94
Three-star tourist resorts	17	18	105,9	14.186	12.702	89,54
Two-star tourist resorts	37	34	91,9	28.158	24.527	87,10
One-star tourist resorts	2	2	100,0	7.716	7.832	101,50
Tourist resorts total	59	58	98,3	51.568	48.046	93,17
Four-star camping sites	13	13	100,0	19.380	19.301	99,59
Three-star camping sites	58	57	98,3	89.419	88.789	99,30
Two-star camping sites	73	71	97,3	57.366	55.302	96,40
One-star camping sites	84	87	103,6	48.356	49.358	102,07
Camping sites total	228	228	100,0	214.521	212.750	99,17
Households - private rooms, apartments and summer houses				404.561	421.378	104,16
Other capacities	821	984	119,9	141.795	146.271	103,16
TOTAL	1.643	1.837	111,8	925.882	944.076	101,97

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Tabela 10 Liczba łóżek w poszczególnych obiektach noclegowych w latach 1975-2005

	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005
Hotels	100.255	113.177	127.802	142.917	138.535	126.656	115.776
Tourist settlements	35.030	41.715	51.065	58.201	61.389	64.593	61.991
Camps	184.311	232.960	278.779	292.934	260.764	210.148	217.324
Private rooms	189.846	196.034	246.995	264.092	125.370	273.833	400.454
Health resorts	1.411	1.045	2.292	2.906	2.683	2.830	2.258
Workers resorts	65.982	68.228	76.061	69.319	6.996	11.657	11.124
Children and youth resorts	26.677	25.742	27.397	19.853	3.321	6.192	4.667
Others	12.559	13.099	9.860	12.458	9.568	14.279	95.616
TOTAL	616.071	692.000	820.251	862.680	608.626	710.188	909.210

Źródło: <http://www.dzs.hr>

ROZDZIAŁ II

RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ

1. Liczba turystów przyjeżdżających do Chorwacji.

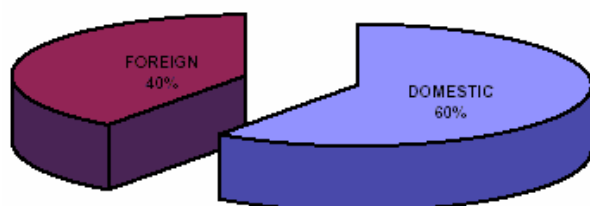
Tabela 11 Liczba turystów odwiedzających Chorwację oraz korzystających z noclegów (styczeń 2008)

	ARRIVALS			INDEX			OVERNIGHTS		
	2005	2006	2007	2007/2006	2007/2005		2005	2006	2007
TOTAL	111.133	121.584	134.061	110.26	120.63		293.360	313.481	347.460
DOMESTIC	70.458	75.224	79.702	105.95	113.12		187.939	192.391	208.632
FOREIGN	40.675	46.360	54.359	117.25	133.64		105.421	121.090	138.828
				INDEX	STRUCTURE IN %				
		2006	2007	2007/2006	2006	2007		2006	2007
INDIVIDUAL		93.987	99.480	105.84	77.30	74.21		218.609	234.203
DOMESTIC		59.179	59.239	100.10	48.67	44.19		140.137	142.164
FOREIGN		34.808	40.241	115.61	28.63	30.02		78.472	92.039
ORGANIZED		27.597	34.581	125.31	22.70	25.79		94.872	113.257
DOMESTIC		16.045	20.463	127.54	13.20	15.26		52.254	66.468
FOREIGN		11.552	14.118	122.21	9.50	10.53		42.618	46.789
TOTAL		121.584	134.061	110.26	100.00	100.00		313.481	347.460

Źródło: <http://www.dzs.hr>

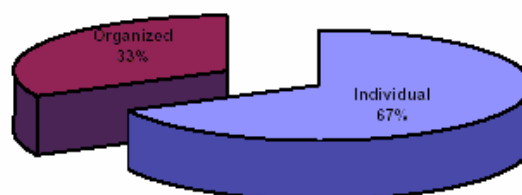
Na podstawie tabeli nr 9 można stwierdzić, iż liczba osób przyjeżdżających do Chorwacji zarówno na jeden dzień jak i tych korzystających z noclegów, co roku się zwiększa. Należy również zwrócić uwagę na to, iż przeważają turyści krajowi nad zagranicznymi. Ponadto większość osób przyjeżdża indywidualnie, o wiele mniej turystów korzysta z biur podróży.

Wykres 3 Turyści krajowi i zagraniczni (styczeń 2008)

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Wykres 4 Turyści indywidualni i zorganizowani (styczeń 2008)

Źródło: <http://www.dzs.hr>

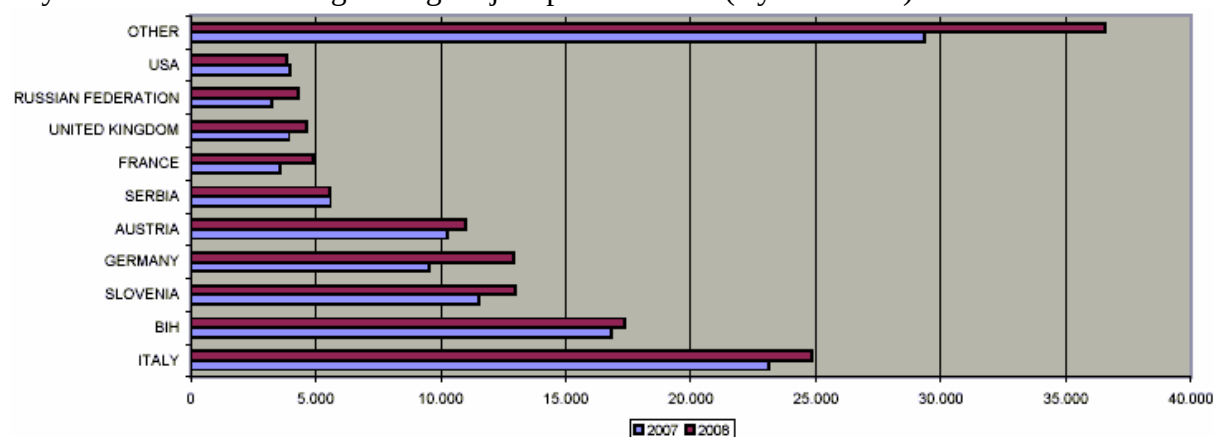
2. Turyści odwiedzający Chorwację wg regionów pochodzenia

Tabela 12 Turyści wg krajów pochodzenia. (styczeń 2008)

COUNTRY	ARRIVALS			INDEX		Structure in %	OVERNIGHTS		
	2006	2007	2008	2008/07	2008/06		2006	2007	2008
ITALY	7.765	8.797	10.416	118,40	134,14	19,2	21.675	23.137	24.864
BIH	3.784	5.078	5.189	102,19	137,13	9,5	12.289	16.836	17.374
SLOVENIA	3.112	4.335	5.607	129,34	180,17	10,3	8.023	11.555	12.967
GERMANY	3.920	3.625	4.269	117,77	108,90	7,9	10.757	9.563	12.897
AUSTRIA	3.349	3.980	4.538	114,02	135,50	8,3	8.595	10.283	10.971
SERBIA	2.057	2.498	2.530	101,28	122,99	4,7	4.822	5.593	5.548
FRANCE	1.146	1.580	1.846	116,84	161,08	3,4	2.937	3.553	4.888
UNITED KINGDOM	1.487	1.513	1.821	120,36	122,46	3,3	3.804	3.940	4.606
RUSSIAN FEDERATION	537	812	1.075	132,39	200,19	2,0	1.940	3.272	4.320
USA	1.586	1.440	1.495	103,82	94,26	2,8	3.428	3.988	3.840
OTHER	11.932	12.702	15.573	122,60	130,51	28,6	27.151	29.370	36.553
TOTAL FOREIGN	40.675	46.360	54.359	117,25	133,64	100,0	105.421	121.090	138.929

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Wykres 5 Goście z noclegiem wg krajów pochodzenia. (styczeń 2008)

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Najwięcej turystów odwiedza Chorwację z takich krajów jak Włochy, Bośnia i Hercegovina, Słowenia oraz Niemcy.

3. Najczęściej odwiedzane regiony Chorwacji.

Tabela 13 Liczba turystów odwiedzających poszczególne regiony kraju. (styczeń 2008)

COUNTY	TOURISTS			INDEX		OVERNIGHTS		
	2006	2007	2008	2008/07	2008/06	2006	2007	2008
COUNTY OF ZAGREB	1.896	1.869	2.449	131.03	129.17	3.740	3.975	4.612
KRAPINA-ZAGORJE	3.227	4.827	4.797	99.38	148.65	10.041	14.511	16.297
SISAK-MOSLAVINA	1.439	2.052	2.274	110.82	158.03	5.925	8.106	9.510
KARLOVAC	3.501	2.388	2.748	115.08	78.49	9.301	7.171	8.126
VARAŽDIN	3.009	2.864	3.052	106.56	101.43	11.679	10.243	12.052
KOPRIVNICA-KRIZEVCI	748	1.063	1.237	116.37	165.37	2.129	2.285	2.289
BJELOVAR-BILOGORA	1.023	1.124	1.193	106.14	116.62	2.598	2.928	3.265
PRIMORJE-GORSKI KOTAR	19.767	22.245	25.784	115.91	130.44	56.461	58.203	67.833
LIKA-SENJ	2.708	1.821	2.375	130.42	87.70	6.049	4.461	4.135
VIROVITICA-PODRAVINA	526	1.261	1.088	86.28	206.84	1.264	1.941	1.781
POŽEGA-SLAVONIJA	507	530	581	109.62	114.60	735	916	1.226
SLAVONSKI BROD-POSAVINA	1.305	1.260	1.437	114.05	110.11	2.694	2.428	2.570
ZADAR	4.151	4.890	5.260	107.57	126.72	10.362	14.166	15.317
OSIJEK-BARANJA	4.496	5.942	4.818	81.08	107.16	9.476	14.270	10.319
ŠIBENIK-KNIN	1.429	1.956	2.467	126.12	172.64	3.455	5.961	7.750
VUKOVAR-SRIJEM	1.383	1.587	1.934	121.87	139.84	2.501	3.837	4.218
SPLIT-DALMATIA	8.133	9.286	10.929	117.69	134.38	21.001	20.316	28.766
ISTRIA	13.330	13.978	14.527	103.93	108.98	53.101	50.238	52.551
DUBROVNIK-NERETVA	7.036	7.229	7.146	98.85	101.56	24.354	24.493	21.067
MEDIMURJE	1.513	1.988	2.375	119.47	156.97	3.517	5.595	6.494
CITY OF ZAGREB	30.006	31.424	35.590	113.26	118.61	52.977	57.437	67.282
TOTAL COUNTY	111.133	121.584	134.061	110.26	120.63	293.360	313.481	347.460

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Najczęściej odwiedzanymi regionami są Zagrzeb, Primorje Gorski Kotar oraz Istria.

Tabela 14 Liczba turystów odwiedzających poszczególne regiony Chorwacji.

(in 000) TOURIST ARRIVALS BY TYPE OF TOURIST LOCALITIES 1975 - 2005							
	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005
Sea coast	5.023	6.062	7.843	6.540	1.904	6.349	8.711
Health resorts	68	70	134	117	60	75	85
Mountains	174	226	359	263	13	128	270
Other tourist localities	290	319	362	249	59	75	139
Zagreb (Capital)	537	844	985	931	283	341	505
Non-tourist localities	362	408	442	397	120	169	285
TOTAL	6.454	7.929	10.125	8.497	2.438	7.137	9.995

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Na podstawie powyższej tabeli można stwierdzić, iż turyści przyjeżdżający do Chorwacji zdecydowanie wolą spędzać czas na wybrzeżu. W mniejszym stopniu jako cel swojej podróży wybierają stolicę kraju tj. Zagrzeb.

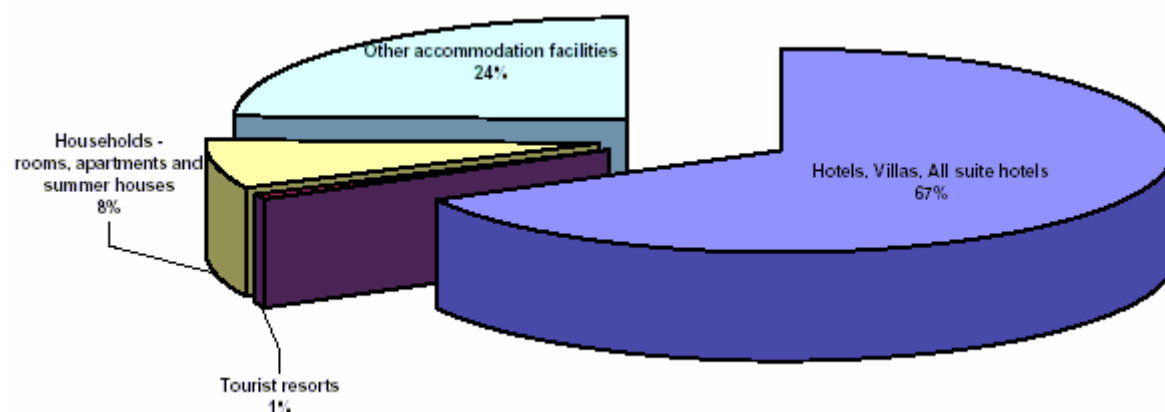
4. Zakwaterowanie gości zza granicy.

Tabela 15 Przyjazdy turystów wg miejsca zakwaterowania. (styczeń 2008)

	ARRIVALS			INDEX 2008/07	INDEX 2008/06	Structure in%	OVERNIGHTS		
	2006	2007	2008				2006	2007	2008
Hotels, Villas, All suite hotels	80.470	87.689	97.175	110,82	120,76	72,49	205.597	215.227	232.737
Tourist resorts	3.471	1.251	920	73,54	26,51	0,69	13.850	5.627	3.109
Apartments	274	269	996	370,26	363,50	0,74	951	643	4.652
Camping sites and Small camps	34	107	42	39,25		0,03	98	423	163
Hostels	1.901	2.030	3.024	148,97	159,07	2,26	5.124	4.431	8.846
Spas	1.001	2.339	2.223	95,04	222,08	1,66	8.818	15.104	15.630
Households - rooms, apartments and summer houses	3.398	3.911	4.553	116,42	133,99	3,40	13.810	18.772	26.848
Nautical ports	403	504	597	118,45	148,14	0,45	1.072	1.629	1.516
Non-categories accommodation	4.120	2.657	3.512	132,18	85,24	2,62	14.934	10.071	12.411
Other accommodation facilities	16.061	20.827	21.019	100,92	130,87	15,68	29.106	41.554	41.548
TOTAL	111.133	121.584	134.061	110,26	120,63	100,00	293.360	313.481	347.460

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Wykres 6 Najczęściej wybierane obiekty noclegowe. (styczeń 2008)

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Najczęściej wybieranymi przez turystów zza granicy obiektami noclegowymi były hotele, bo aż 67%. W mniejszym stopniu turyści nocowali w kwaterach prywatnych, apartamentach oraz domkach letnich.

5. Środki lokomocji podróżujących turystów.

Tabela 16 Środki lokomocji turystów krajowych i zagranicznych. (styczeń 2008)

	ENTRY					EXIT				
	passengers, '000		INDEX	Structure on %		passengers, '000		INDEX	Structure on %	
	2006	2007	2007/2006	2006	2007	2006	2007	2007/2006	2006	2007
ROAD CROSS-BORDERS TRAFFIC										
Total passengers	66.093	71.486	108,16	100,00	100,00	63.388	68.216	107,62	100,00	100,00
Domestic passengers	21.533	22.755	105,68	32,58	31,83	21.348	22.324	104,57	33,68	32,73
Foreign passengers	44.560	48.731	109,36	67,42	68,17	42.040	45.892	109,16	66,32	67,27
RAILWAY CROSS-BORDER TRAFFIC										
Total passengers	664	675	101,66	100,00	100,00	630	657	104,29	100,00	100,00
Domestic passengers	244	242	99,18	36,75	35,85	235	236	100,43	37,30	35,92
Foreign passengers	420	433	103,10	63,25	64,15	395	421	106,58	62,70	64,08
RIVER CROSS-BORDER TRAFFIC										
Total passengers	18	19	105,56	100,00	100,00	15	15	100,00	100,00	100,00
Domestic passengers	0	0	-	0,00	0,00	0	0	-	0,00	0,00
Foreign passengers	18	19	105,56	100,00	100,00	15	15	100,00	100,00	100,00
MARITIME CROSS-BORDER TRAFFIC										
Total passengers	1.055	1.185	112,32	100,00	100,00	1.037	1.180	113,79	100,00	100,00
Domestic passengers	33	32	96,97	3,13	2,70	36	38	105,56	3,47	3,22
Foreign passengers	1.022	1.153	112,82	96,87	97,30	1.001	1.142	114,09	96,53	96,78
AIR CROSS-BORDER TRAFFIC										
Total passengers	1.754	1.964	111,97	100,00	100,00	1.776	1.980	111,49	100,00	100,00
Domestic passengers	285	347	121,75	16,25	17,67	289	350	121,11	16,27	17,68
Foreign passengers	1.469	1.617	110,07	83,75	82,33	1.487	1.630	109,62	83,73	82,32
CROSS-BORDER TRAFFIC - TOTAL										
Total passengers	69.584	75.329	108,26	100,00	100,00	66.846	72.048	107,78	100,00	100,00
Domestic passengers	22.095	23.376	105,80	31,75	31,03	21.908	22.948	104,75	32,77	31,85
Foreign passengers	47.489	51.953	109,40	68,25	68,97	44.938	49.100	109,26	67,23	68,15

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Największa ilość turystów poruszała się transportem drogowym. Na drugim miejscu był transport lotniczy. W mniejszym stopniu wybierano transport nadmorski oraz kolejowy.

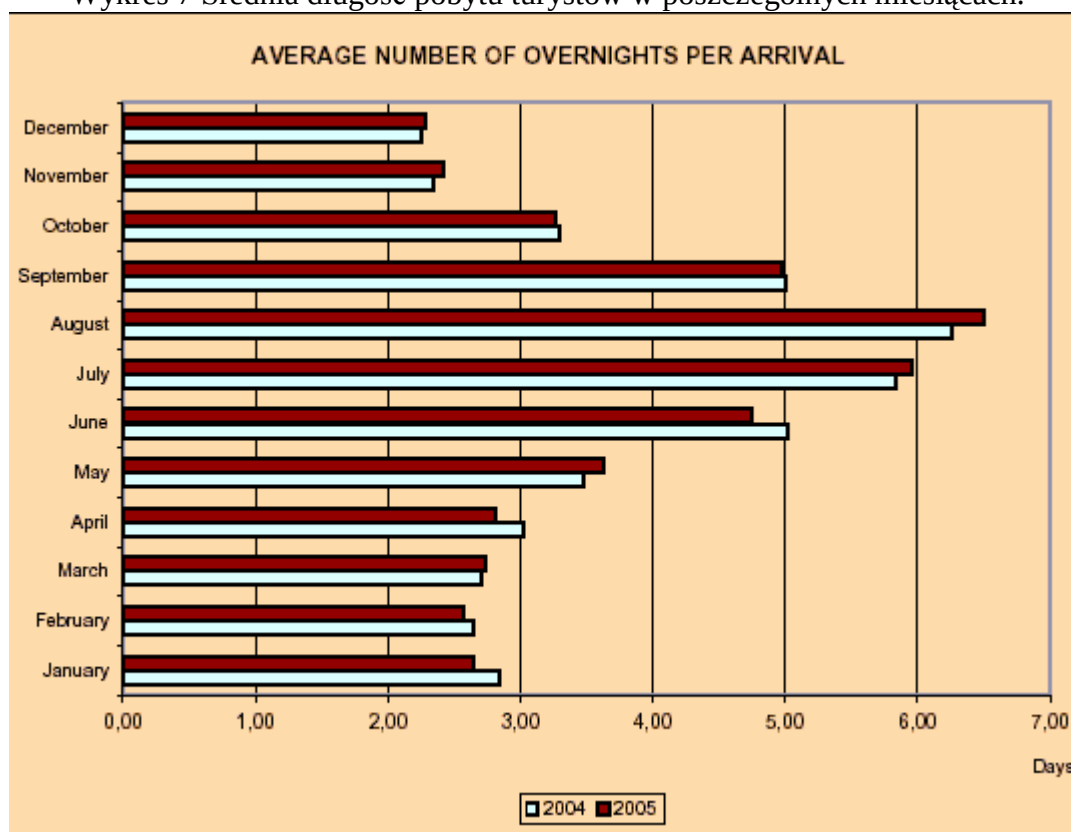
6. Długość pobytu

Tabela 17 Średnia długość pobytu turystów w poszczególnych miesiącach.

	2004	2005
January	2,85	2,64
February	2,64	2,57
March	2,71	2,73
April	3,03	2,81
May	3,48	3,63
June	5,02	4,75
July	5,84	5,96
August	6,26	6,50
September	5,01	4,97
October	3,29	3,27
November	2,34	2,42
December	2,26	2,28

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Wykres 7 Średnia długość pobytu turystów w poszczególnych miesiącach.

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Największa ilość dni jaką spędzili turyści w Chorwacji w trakcie jednego pobytu miała miejsce w miesiącach: czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień. Ilość dni w tych miesiącach wahała się w granicach 5 – 6,5.

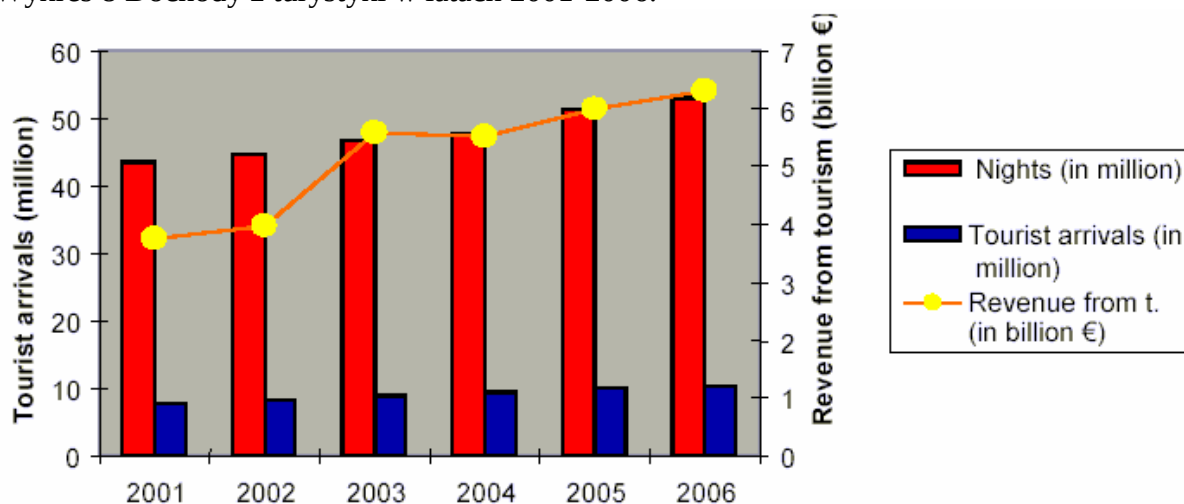
7. Dochody z turystyki przyjazdowej.

Tabela 18 Dochody z turystyki w Chorwacji.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Arrivals (in million)	7,9	8,3	8,9	9,4	10,0	10,4
Nights (in million)	43,4	44,7	46,6	47,8	51,4	53,0
Income from tourism (in billion €)	3,7	4,0	5,6	5,5	6,0	6,3
GDP (in billion €)	22,2	24,5	26,2	28,7	31,3	34,2
Part. of tourism in GDP	16,9%	16,2%	21,2%	19,2%	19,2%	18,4%

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Wykres 8 Dochody z turystyki w latach 2001-2006.

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Dane zamieszczone w tabeli nr 17 świadczą o tym, iż turystyka w Chorwacji odgrywa dużą rolę w gospodarce kraju, gdyż wytwarza ok. 20% ogólnych dochodów państwa.

Turyści odwiedzający Chorwację w roku 2005 wydali średnio 55 euro na dzień, o 6 euro więcej w porównaniu z rokiem 2004. 68% tych wydatków było przeznaczane na zakwaterowanie i jedzenie. Wzrost ten wiąże się z coraz lepszym poziomem usług, a zwłaszcza tych związanych z zakwaterowaniem. Turyści z Wielkiej Brytanii wydali średnio najwięcej bo, aż 108 euro wyprzedzając w ten sposób Rosjan i Francuzów.

(Źródło: <http://www.find-croatia.com/blog/croatia-tourists-spending-figures/>)

ROZDZIAŁ III

RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ

1. Liczba wyjazdów Chorwatów.

Tabela 19 Turystyka krajowa i zagraniczna mieszkańców Chorwacji. (2005)

	IN COUNTRY (in 000)	FOREIGN COUNTRIES	TOTAL
More than one day stay			
- tourist arrivals	258.425	201.056	459.481
- tourist overnights	1.207.923	906.330	2.114.253
One day stay	315.467	43.562	359.029

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Liczby zamieszczone w tabeli nr 18 świadczą o tym, iż mieszkańcy Chorwacji w większej mierze podróżują po kraju, aczkolwiek różnica nad wyjazdami do innych państw jest niewielka.

2. Państwa odwiedzane przez mieszkańców Chorwacji.

Tabela 20 Liczba turystów z Chorwacji odwiedzających dany kraj.

COUNTRY OF DESTINATION	NUMBER OF TOURISTS		INDEX	NUMBER OF		INDEX
	2004	2005	2005/2004	2004	2005	2005/2004
TOTAL	492.600	459.481	93,28	2.454.656	2.114.253	86,13
CROATIA	295.456	258.425	87,47	1.494.433	1.207.923	80,83
FOREIGN COUNTRIES	197.144	201.056	101,98	960.223	906.330	94,39
Austria	31.806	32.676	102,74	132.042	139.575	105,71
Bosnia and Herzegovina	3.983	4.608	115,69	12.819	11.359	88,61
Czech Republic	22.805	20.524	90,00	101.065	82.236	81,37
France	13.978	12.760	91,29	82.137	59.134	71,99
Greece	8.801	11.577	131,54	48.616	67.732	139,32
Italy	35.071	37.636	107,31	201.955	160.817	79,63
Israel	569	424	74,52	1.465	1.815	123,89
Hungary	11.310	8.942	79,06	27.728	20.105	72,51
Malta	1.062	993	93,50	6.457	4.947	76,61
Netherlands	3.530	2.692	76,26	14.503	10.477	72,24
Germany	8.485	7.243	85,36	30.747	18.433	59,95
Russian Federation	304	182	59,87	1.333	755	56,64
Scandinavian countries	2.191	1.957	89,32	12.628	9.600	76,02
Slovakia	3.217	4.471	138,98	13.254	15.413	116,29
Slovenia	16.331	17.073	104,54	71.034	78.934	111,12
Spain	9.369	12.250	130,75	51.262	63.879	124,61
Turkey	3.462	1.694	48,93	20.443	8.891	43,49
Great Britain	2.954	2.813	95,23	18.080	17.052	94,31
Other European countries	6.806	5.681	83,47	30.958	28.048	90,60
USA	1.534	1.596	104,04	12.503	7.541	60,31
Canada	225	426	189,33	1.353	3.092	228,53
Other non-European countries	9.351	12.838	137,29	67.841	96.495	142,24

Źródło: <http://www.dzs.hr>

Mieszkańcy Chorwacji najczęściej podróżują do takich państw jak Austria, Włochy Czechy oraz sąsiadującej z krajem Słowenii.

3. Wydatki Chorwatów

Tabela 21 Wydatki Chorwacji na turystykę międzynarodową w latach 2002 i 2003.

	Wydatki			
	w 2003 (mld USD)	zmiana 03/02 (%)	zmiana I kw. 04/03 (%)	zmiana II kw 04/03 (%)
Austria	11 761	4,8	-16,3	-17,4
Belgia	12 106	-0,2	3,2	1,0
Bułgaria	736	17,7	25,8	24,6
Chorwacja	672	-13,9	33,3	.
Cypr	491	3,3	27,2	.
Czechy	1 928	5,6	9,3	7,1

Źródło: WTO

W roku 2003 wydatki Chorwacji na turystykę międzynarodową wyniosły 672mld USD, co w porównaniu z rokiem 2002 było spadkiem o 13,9 %.

ROZDZIAŁ IV

POLSKA A CHORWACJA

Chorwacja większości Polakom kojarzy się przede wszystkim ze spokojnym, ciepłym i krystalicznie czystym Adriatykiem. Od połowy lat 90-tych XX wieku stała się wymarzonym celem wakacyjnych wojaży. Nie jest daleko oddalona od Polski i dlatego jest państwem dość często odwiedzanym przez naszych rodaków.

Niestety, ze względu na panujące tam latem upały wakacje nie są najlepszą porą do zbyt aktywnego poznawania tego kraju i dlatego znaczna część turystów ogranicza się do poznawania wybrzeża. Chorwację jednak cechują ponad przeciętne walory turystyczno-krajoznawcze, które wyraźnie przyczyniły się jednak do bardzo dynamicznego rozwoju turystyki. Są one wysoko oceniane przez rzeszę turystów przyjeżdżających do Chorwacji, w tym także gości z Polski. Przełomowe znaczenie dla Chorwacji miało proklamowanie niepodległości w 1991 roku, a następnie członkostwo w ONZ (1992). W pierwszej fazie burzliwe wydarzenia historyczne spowodowały niemalże w 100% wstrzymanie ruchu turystycznego. Dopiero podpisanie przez Chorwację porozumienia o stabilizacji i przyłączeniu do Unii Europejskiej (2001) otworzyło przed tym krajem nowe perspektywy rozwoju gospodarczego.

Jednak ślady zawieruchy wojennej przez długie lata muszą się tam jeszcze zblizniać. Chorwaci proces zacierania niestabilnej sytuacji umiejętnie starali się niwelować gwałtownym obniżaniem cen usług nie tylko turystycznych, co umiejętnie zaczęli wykorzystywać również Polacy masowo odwiedzając i odkrywając ponownie na nowo ten kraj po ostatniej wojnie. (Źródło: www.odyssei.com/pl)

Powiązania historyczne oraz kulturowe.

Polska oraz Chorwacja są sobie szczególnie bliskie nie tylko ze względu na słowiańskie pochodzenie i pokrewieństwo języków, ale przede wszystkim dlatego, że należą do tego samego katolickiego kręgu kulturowego i posiadają bogate dziedzictwo w postaci literatury łacińskojęzycznej. Na przestrzeni dziejów nieraz musiały walczyć o przetrwanie i stawiać opór ciągłym podziałom i agresywnym działaniom liczniejszych i silniejszych od siebie narodów i państw. Zapisana historia Chorwacji ma swoje początki na ziemiach dzisiejszej Polski południowej, gdzie źródła odnotowały istnienie Białej Chorwacji. Stąd przodkowie dzisiejszych Chorwatów przybyli w VII wieku na teren swej obecnej ojczyzny. W drugiej połowie XIV wieku Chorwaci i Polacy znaleźli się we wspólnym państwie za czasów panowania Ludwika I (w Polsce zwanego Węgierskim) z francuskiej dynastii Andegawenów (Anjou).

I Chorwaci, i Polacy przez wieki żyli na granicy euroazjatyckich kultur i cywilizacji: pierwsi między islamem i prawosławiem, drudzy między prawosławiem i protestantyzmem. Chorwaci byli podbijani i rozrywani między Wiedniem, Konstantynopolem i Wenecją, a Polacy byli rozdarci między Petersburgiem, Berlinem i Wiedniem, ale ani jedni, ani drudzy nigdy nie zostali rozbici czy pokonani pod względem duchowym.

Polityczne, kulturalne, a szczególnie literackie związki Chorwatów z Polakami mają długą i bogatą tradycję. Polska literatura miała wielki wpływ na Chorwatów, zwłaszcza przekłady dzieł Adama Mickiewicza wpłynęły na rozwój literatury chorwackiego odrodzenia narodowego w pierwszej połowie XIX wieku. To samo można powiedzieć o późniejszych autorach. Najczęściej przekładanymi były dzieła Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta. W XX wieku nastąpiły dalsze przekłady literatury polskiej. Do najważniejszych należą Pan Tadeusz Adama Mickiewicza, poezje Zbigniewa Herberta, Tadeusza Różewicza, Wisławy Szymborskiej i Karola Wojtyły.

W latach międzywojennych Chorwaci mieli wielkiego tłumacza i polonistę Julije Benešicia, a w czasach nam współczesnych znanego poetę i tłumacza Milivoja Slavička.

Chorwaci w swojej historii bardziej zwracali się ku Polakom jako narodowi wielkiemu i słynącemu z kultury. Stąd też więcej było przekładów z języka polskiego na język chorwacki niż na odwrót. (Źródło: www.poczytaj.pl)

Ruch turystyczny Polska - Chorwacja

Na podstawie danych zamieszczonych na stronie Instytutu Turystyki (www.intur.com.pl) Chorwację odwiedziło w 2004 roku 150 tys. polskich turystów, a w latach 2005 i 2006 było ich już odpowiednio po 250 tys.

W pierwszych trzech kwartałach 2007 roku Polskę odwiedziło 27,9 tys. obywateli Chorwacji. Liczba turystów wzrosła w stosunku do roku 2006 o 5,5% (www.intur.com.pl.)

Tabela 22 Porównanie liczby turystów z Chorwacji korzystających w latach 2005-2006 z obiektów noclegowych w Polsce z innymi państwami (tys.)

kraj	rok 2005	rok 2006
Chorwacja	6,8	7
Wielka Brytania	274,5	334,3
Rosja	197,5	226,7
Włochy	211,7	217,2
USA	203,7	210,2
Francja	206,7	193,7
Ukraina	151	169,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie strony www.intur.com.pl.

Ponadto w 2004 roku 5,3 tys. turystów z Chorwacji korzystało z noclegu w polskich hotelach. W kolejnych latach 2005 i 2006 ich liczba utrzymywała się na poziomie odpowiednio 5,2 tys. oraz 5,7 tys.

PODSUMOWANIE

Chorwacja już od kilku lat stanowi główny cel wyjazdów turystycznych tak Polaków, jak i innych europejskich nacji. Od czasów zakończenia ostatnich konfliktów zbrojnych w latach dziewięćdziesiątych, kraj ten cieszy się wzrastającym zainteresowaniem turystów, co jest zrozumiałe, jeśli weźmie się pod uwagę fakt, że w tym rejonie Europy niewiele miejsc może pochwalić się takimi walorami, jak wspaniałe wybrzeże z mnóstwem wysp, ciepłym i czystym morzem, życzliwą turystom ludnością. Odwiedzającym oferuje się możliwość poznawania wspaniałej przyrody, zarówno na lądzie jak i na morzu, liczne ślady historii zamknięte w starożytnych ruinach, zabytkowych miastach, takich jak: Dubrovnik, Pula czy Hvar. Chorwacja posiada wręcz stworzony dla rozwoju turystyki klimat. Regiony nadmorskie są jednymi z najbardziej słonecznych w całej Europie. Udając się tutaj, można mieć niemalże pewność, iż pogoda nas nie zawiedzie. Chorwacja staje się powoli jednym z najchętniej odwiedzanych krajów przez turystów. Ten wyjątkowo piękny kraj obecnie powoli podźwiga się ze zniszczeń, spowodowanych latami konfliktów i niepokoju, odzyskując ważną pozycję na turystycznej mapie świata. W 1991 r., po pierwszych od czasu II wojny światowej wolnych wyborach (1990), Chorwacja proklamowała niepodległość i wystąpiła z Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii, co zapoczątkowało krwawy konflikt. Wskutek wojny ucierpiała gospodarka, a wiele zabytków i skarbów kultury zostało całkowicie lub częściowo zniszczonych. Obecnie do Chorwacji przyjeżdża coraz więcej turystów każdego roku. O tym jak atrakcyjne turystycznie jest to państwo może świadczyć zaliczanie Chorwacji do najbardziej pożądanых miejsc wypoczynku na świecie w wielu czasopismach, takich jak The Times, Financial Times, The Observer i innych.

BIBLIOGRAFIA

strona Centralnego Biura Statystycznego Chorwacji www.dzs.hr
strona Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Zagrzebiu
www.wehzagreb.com.hr
strona Instytutu Turystyki www.intur.com.pl
nieoficjalna strona Chorwacji www.cro.pl
www.wikipedia.pl
www.find-croatia.com
www.odyssei.com
www.poczytaj.pl
www.traveligo.pl/
www.studentnews.pl
www.travelway.pl
www.nautica.pl
www.sobolewscy.pl
www.evah-podroze.blog.onet.pl

SPIS TABEL

Tabela 1 i 2 Podstawowe dane na temat wielkości lądu, wybrzeża oraz wód.....	4
Tabela 3 Główne wyspy Chorwacji.....	5
Tabela 4 Struktura ludności wg wieku i płci.....	6
Tabela 5 Wielkości poszczególnych zjawisk meteorologicznych w wybranych regionach.....	7
Tabela 6 Parki Narodowe na obszarze Chorwacji.....	9
Tabela 7 Liczba turystów odwiedzających główne atrakcje turystyczne Chorwacji.....	11
Tabela 8 Liczba przedsiębiorstw oraz osób zatrudnionych w przemyśle turystycznym.....	12
Tabela 9 Liczba poszczególnych obiektów noclegowych w Chorwacji.....	15
Tabela 10 Liczba łóżek w poszczególnych obiektach noclegowych w latach 1975-2005.....	16
Tabela 11 Liczba turystów odwiedzających Chorwację oraz korzystających z noclegów	17
Tabela 12 Turyści wg krajów pochodzenia.....	18
Tabela 13 Liczba turystów odwiedzających poszczególne regiony kraju.....	19
Tabela 14 Liczba turystów odwiedzających poszczególne regiony Chorwacji.....	19
Tabela 15 Przyjazdy turystów wg miejsca zakwaterowania.....	20
Tabela 16 Środki lokomocji turystów krajowych i zagranicznych.....	21
Tabela 17 Średnia długość pobytu turystów w poszczególnych miesiącach.....	21
Tabela 18 Dochody z turystyki w Chorwacji.....	22
Tabela 19 Turystyka krajowa i zagraniczna mieszkańców Chorwacji. (2005).....	24
Tabela 20 Liczba turystów z Chorwacji odwiedzających dany kraj.....	24
Tabela 21 Wydatki Chorwacji na turystykę międzynarodową w latach 2002 i 2003.....	25
Tabela 22 Porównanie liczby turystów z Chorwacji korzystających w latach 2005-2006 z obiektów noclegowych w Polsce z innymi państwami (tys.).....	26

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Średnie miesięczne temperatury dobowe powietrza w jednej z miejscowości w południowej Dalmacji.....	7
Wykres 2 Średniomiesięczna temperatura wody w Adriatyku (°C).....	8
Wykres 3 Turyści krajowi i zagraniczni.....	17
Wykres 4 Turyści indywidualni i zorganizowani.....	17
Wykres 5 Goście z noclegiem wg krajów pochodzenia.....	18
Wykres 6 Najczęściej wybierane obiekty noclegowe.....	20
Wykres 7 Średnia długość pobytu turystów w poszczególnych miesiącach.....	22
Wykres 8 Dochody z turystyki w latach 2001-2006.....	23

SPIS ZDJĘĆ

Fot. 1 Morze u wybrzeża Chorwacji.....	4
Fot. 2 Pałac Dioklecjana w Splicie.....	8
Fot. 3 Park Narodowy Jeziora Plitvickie.....	9
Fot. 4 Żeglarstwo w Chorwacji.....	10
Fot. 5 Hotel Sunce****.....	14

SPIS MAP

Mapa 1 Położenie Chorwacji na tle innych państw.....	3
--	---